

Svoboda, Mojmír; Černá, Vlasta

K některým osobnostním charakteristikám mladistvých suicidantů

Sborník prací Filozofické fakulty brněnské univerzity. I, Řada pedagogicko-psychologická. 1982, vol. 31, iss. 117, pp. 93-102

Stable URL (handle): <https://hdl.handle.net/11222.digilib/112795>

Access Date: 02. 12. 2024

Version: 20220831

Terms of use: Digital Library of the Faculty of Arts, Masaryk University provides access to digitized documents strictly for personal use, unless otherwise specified.

MOJMÍR SVOBODA, VLASTA ČERNÁ ml.

K NĚKTERÝM OSOBNOSTNÍM CHARAKTERISTIKÁM MLADISTVÝCH SUICIDANTŮ

Suicidální jednání je mimořádně závažným individuálním i společenským problémem. Ze statistik vyplývá, že mladiství jsou jednou z nejvíce ohrožených skupin obyvatelstva. Proti sebevraždnosti dospělých má suicidální jednání mládeže své specifické zvláštnosti, které byly a jsou předmětem zkoumání lékařů, psychologů, pedagogů a mnoha jiných. Československá suicidologie má dlouhou tradici a zájem o tuto problematiku v posledních letech neochabuje, nýbrž naopak sílí, o čemž svědčí řada časopisecky publikovaných studií i monografie (např. Černý L., 1970, Růžička 1968).

Náš stát podporuje všechny snahy směřující ke snižování suicidálního jednání a aktivně řídí preventivní činnost i výzkum v této oblasti. Zakládají se instituce, případně rozšiřují se již stávající, které mají suicidálnímu jednání zabránit či předcházet, jako jsou např. linky naděje, poskytující telefonickou první pomoc bezprostředně ohroženým jedincům. Zde je třeba podotknout, že v Praze byla zřízena i speciální linka naděje mládeže. Rovněž byla vybudována síť poradenských institucí, ať již v resortu zdravotnictví nebo školství, které v péči o duševní zdraví jedinců plní i preventivní funkci.

K problematice sebevraždného jednání je možno přistupovat z mnoha aspektů, např. medicinského, sociologického, filozofického apod. Psychologická hlediska se dostávají s postupujícím rozvojem psychologické vědy stále více do popředí. Naše sdělení přináší výsledky výzkumu, v němž jsme se snažili získat poznatky týkající se některých osobnostních charakteristik mladistvých suicidantů.

PROBLEMATIKA

Smrt osoby suicidiem vyvolává řadu otázek, které se týkají faktů a událostí, jež tomuto činu předcházely. Jako každá jiná posmrtná pátrání, je každý výzkum suicidií retrospektivní. Jako takový má pochopitelně řadu omezení, protože hlavní zdroj informací již není dosažitelný. Jsme odkázáni

na zanechané písemné materiály a na informace ze suicidantova okolí. Proto se v poslední době věnuje veliká pozornost suicidálním pokusům, označovaným také jako sebevraždy nedokončené, na rozdíl od suicidii, které jsou sebevraždami dokonanými.

Rozdělení na sebevraždy a sebevražděné pokusy je nejenom vyjádřením výsledku sebevražděného jednání, ale osoby po sebevražděných pokusech jsou i zdrojem nejspolehlivějších informací o příčině a motivaci suicidálního jednání, což má velký význam především pro prevenci.

Pokud jde o sebevražděné pokusy a dokonaná suicidia, nacházíme v literatuře jednak tendenci, chápající tentamen suicidii a dokonanou sebevraždu jako dva zcela odlišné a rozdílné způsoby jednání, jednak tendenci považovat dokonanou sebevraždu pouze za závažnější verzi suicidálního pokusu (viz např. Janota 1968, Martonová 1967, Richterová 1967, Konečný a Kocourková 1978, Haas, Wünschová a Chodurová 1964, Stengel 1969 aj.). Není naším úkolem, a přesahovalo by to i vymezený rámeček, polemizovat s jednotlivými přístupy. Rovněž tak jsme vědomě pominuli rozlišování demonstrativních a nedemonstrativních suicidálních pokusů, o čemž pojednali jiní naši autoři (Viewegh 1978, Dostálová-Matonoňová 1972).

Vulnerabilní psychika dospívajícího jedince je vystavena konfliktům a problémům, pramenícím z hledání nového místa ve společnosti. Mladiství se začínají uvolňovat z rodinné vazby a vztahu ke škole. V této době však dosud nejsou schopni toto vyvázání realizovat. Mladistvý konstatuje svou problematiku a současně její neřešitelnost prostředky běžného jednání. Příčinou mohou být emoční konflikty, citová ambivalence, konflikty s prostředím, jeho hodnotami a také konflikty intrapsychické, především problémy dozrávání, jejichž řešení je pro ně nesmírně obtížné. J. Černý (1971) poznamenává, že suicidální jednání je ambivalentním pokusem o rozuzlení či rozřešení těchto problémů, ve vážných případech i za cenu rizika sebezničení. Nejruznější formy suicidálního jednání mladistvých podrobně popsal L. Černý (1970).

V našem zkoumání jsme se zaměřili na některé osobnostní charakteristiky mladistvých, kteří prodělali tentamen suicidii. V první řadě nás zajímalo, zda mladiství suicidanti mají hodnotovou orientaci odlišnou od populace, která nemá v anamnéze tentamen suicidii ani kontakt s psychiatrem, dále jsme se zaměřili na zkoumání otázek, zda se budou suicidanti a nonsuicidanti lišit v míře odolnosti vůči psychické zátěži. Rovněž jsme zjišťovali převládající typ interpersonálního chování u obou skupin.

MATERIÁL A METODA

Vlastní zkoumanou skupinu tvořilo 20 mladistvých mužského pohlaví, kteří byli hospitalizováni po provedeném suicidálním pokusu v PL Brno-Černovice a na dorostovém oddělení PL Praha-Bohnice. Věkové rozmezí pacientů bylo od 15; 00 do 22; 6 let. Průměrný věk byl 17; 9 let. Žádný nebyl ženatý. Podle sociálního zařazení bylo složení následující: 5 dělníků-nevyučených, 5 učňů-vyučených, 7 učňů a 3 studenti. Psychiatrické diagnózy uvedené v chorobopisech byly následující: disharmonický vývoj osobnosti (8), nezralá osobnost (7), psychopatická osobnost (3), zkratková

reakce (2). 11 pacientů pocházelo z disharmonického rodinného prostředí. Z vyšetření byli vyloučeni pacienti, u nichž se na základě psychiatrické diagnózy dalo soudit na hlubší poruchu ve smyslu psychózy.

Doba mezi provedením suicidálního pokusu a vyšetřením se pohybovala v rozmezí od 2 do 28 dní, průměrně 12 dní po činu.

Kontrolní skupinu tvořilo 20 chlapců — učňů, ve věku od 16; 6 do 18; 8 let, průměrný věk byl 17; 4 let. Nikdo nebyl ženatý. Z těchto 20 mladistvých žijí 2 v neúplné rodině. Hereditární zátěž ani závažná rodinná problematika, mimo uvedené případy, se nevyskytovala. Nikdo z mladistvých, tvořících kontrolní skupinu, se o sebevraždu nikdy nepokusil a ani nebyl v kontaktu s psychiatrem.

Vlastnímu vyšetření předcházela řízený rozhovor, který sloužil kromě navázání kontaktu i k získání základních údajů o osobě exploračního a zajištění bližších okolností suicidálního pokusu. Zjistili jsme, že v 11 případech hrála hlavní úlohu rodinná problematika, ve 4 případech problematika školní, u 2 suicidantů stály v popředí partnerské konflikty, ve 2 deprese po trestném činu a v jednom deprese pro bezvýchodnost situace v důsledku aberantního sexuálního zaměření.

Hierarchie hodnot byla zjišťována Rokeachovým testem. Obsahuje dva soubory hodnot, a to 18 hodnot cílových, představujících žádaný konečný stav existence, ve druhém souboru je 18 tzv. hodnot instrumentálních, představujících žádaný způsob chování. Úkolem p. o. je seřadit jednotlivé hodnoty do hierarchie. Po zkušenostech z předvýzkumu jsme základní instrukci modifikovali tak, že jsme žádali seřadit podle důležitosti pouze prvních 6 hodnot, 3 relativně nejméně důležité hodnoty přeškrtnout již bez označení pořadí.

Příklad cílových hodnot: 1. pohodlný život (život v dostatku), 2. vzrušující život (život podněcující, aktivní), 7. zabezpečení rodiny (péče o milované osoby), 16. společenské uznání (úcta, obdiv).

Příklad instrumentálních hodnot: 1. ctízdostivý (velmi pilný, usilující o úspěch), 2. velkorysý (osvobozený od předsudků), 11. nezávislý (na sebe spoléhající, soběstačný), 13. rozumový (důsledný, logický).

Mikšíkův dotazník I HAVEZ zjišťuje strukturu psychické odolnosti jedince vůči působnosti stresogenních situačních vlivů na jeho chování a odhaluje předpoklady aktivní adaptace či maladjustace. Pracuje se soustavou čtyř dimenzí a rysů: 7. optimální hladina stimulace, 2. individuální tendence k rizikovému chování, 3. účinná integrovanost osobnosti, 4. postojová dimenze.

Převládající typ interpersonálního chování jsme zkoumali Learyho testem; a to v rovině sebeuposouzení a v rovině ideálního chování.

VÝSLEDKY A DISKUSE

1. Hierarchie hodnot

Preferovaným hodnotám byly přiřazeny číselné koeficienty, abychom mohli srovnávat jejich umístění v celém souboru. Získané výsledky jsou uvedeny v následujících tabulkách:

Tabulka 1. Pořadí nejpreferovanějších cílových hodnot

Pořadí:	SUICIDANTI	NONSUICIDANTI
1.	svoboda	mírový svět
2.	mírový svět	zabezpečení rodiny
3.	zralá láska	rovnost
4.	svět krásy	svoboda
5.	štěstí	štěstí
6.	opravdové kamarádství	potěšení

Tabulka 2. Pořadí nejfrekventovanějších instrumentálních hodnot

Pořadí:	SUICIDANTI	NONSUICIDANTI
1.	nezávislý	čestný
2.	čestný	čistotný
3.	veselý	odpovědný
4.	odvážný	odvážný
5.	milující	schopný
6.	schopný	prospěšný

Tabulka 3. Nejdřívější cílové hodnoty

Pořadí:	SUICIDANTI	NONSUICIDANTI
1.	pohodlný život	pohodlný život
2.	společenské uznání	sebeúcta
3.	prospěšný život	vzrušující život

Tabulka 4. Nejdřívější instrumentální hodnoty

Pořadí:	SUICIDANTI	NONSUICIDANTI
1.	poslušný	velkorýsý
2.	ctižádnostivý	shovívavý
3.	shovívavý	nezávislý

Užití Rokeachova testu hierarchie hodnot bylo pojímáno jako sonda a nebylo proto dále statisticky zpracováno. Dosažené výsledky nás vedou k následujícím úvahám: obě skupiny preferují jako cílové hodnoty mírový svět, svobodu a štěstí, i když v poněkud jiném pořadí. Při hlubší exploraci vychází najevo, že chápání obsahu uváděných hodnot se poněkud liší. Suicidanti jej pojímají více abstraktně, s větší orientací na vlastní osobu. Tak např. „svoboda“ je chápána převážně jako individuální záležitost s lehkým nádechem anarchie, kdežto u nonsuicidantů je pojímána v širších, mohli bychom říci společenských souvislostech. Podobných rozdílů v pojetí jsme našli více.

Avšak i samotný výběr cílových hodnot naznačuje, že nonsuicidanti jsou více „na zemi“, jsou realističtější a jejich cíle jsou konkrétnější (viz preference „zabezpečení rodiny“, které u suicidantů je až na 13. místě). Nonsuicidanti uvádějí hedonistické hodnoty dosti vysoko („potěšení“). Pro suicidanty mají vysokou hodnotu cíle jako „zralá láska“, „svět krásy“ a „opravdové kamarádství“, což výrazně kontrastuje s jejich nezralou osobností. Obsah těchto pojmů je pro ně značně mlhavý. Nutno podotknout, že „nezávislost“, „odvaha“ apod. se vyskytují u suicidantů hlavně v proklamativní rovině, nikoli na úrovni chování.

Rozdíly zjišťujeme i u instrumentálních hodnot. Největší diskrepanci nalézáme u hodnoty „nezávislý“ (suicidanti ji kladou na první místo na rozdíl od kontrolní skupiny, která ji uvádí až jako třináctou). Suicidanti preferují více hodnotu „milující“ (v jejich pořadí na pátém místě, kdežto u nonsuicidantů na dvanáctém). „Odpovědný“ je u nonsuicidantů na třetím místě, u suicidantů až na desátém místě. Můžeme vysledovat paralelu mezi instrumentálními hodnotami a cílovými hodnotami. Skupině suicidantů konvenují způsoby chování charakterizované nezávislostí, nespoutaností, malou zodpovědností, odmítají se prodrobovat konvencím, normám, nedokáží se vyrovnat se svým místem v hierarchizované společnosti. Jsou to spíše rebelové, nespokojenci, nonkonformisté. Komplementárním doplňkem pozitivních voleb je pořadí nejvíce odmítaných hodnot. Odmítání společenského uznání a prospěšného života chápeme u suicidantů jako protest proti společnosti, která jim podle jejich mínění ublížila (ať již za společnost v tomto kontextu považujeme rodinu, školu či jiné, i širěji pojaté referenční skupiny, proti níž se bránili právě svým suicidálním pokusem). Naproti tomu nonsuicidanti odmítají „sebeúctu“ a „vzrušující život“. Odmítání „pohodlného života“ oběma skupinami je vysvětlitelné obecnými postoji a názory této věkové kategorie.

Z pořadí odmítaných instrumentálních hodnot lze vysoudit, že suicidanti nepřijímají jakoukoliv formu podrobení se, nemají snahu usilovat o úspěch, mají malou motivaci pro společnou práci i nízkou toleranci. Nonsuicidanti jsou konformnější, ochotnější přijímat příkazy a vykonávat je, jsou méně samostatnější.

Na okraj Rokeachova testu hierarchie hodnot uveďme ještě poznámku: po zkušenostech jiných autorů i vlastních (získaných nejen na základě referovaného výzkumu) se domníváme, že by metodě prospělo, kdyby bylo objasnění jednotlivých hodnot pregnantnější i za cenu poněkud většího rozsahu, aby se dále minimalizovala možnost odlišného chápání obsahu pojmů.

2. IHAVEZ

Vzhledem ke stanoveným hypotézám jsme se orientovali na následující dimenze:

Obecná dimenze optimální stimulace, příznačná pro každého jednotlivce (S — 6)

Obecná dimenze individuální tendence k riziku (R — 6)

Obecná dimenze účinné integrovanosti osobnosti (I — 6)

Sebestjistota, sebedůvěra (P — 1)

Adaptabilita a flexibilita P — 2)

Odpovědnost (P — 3)

Feminita či maskulinita (P — 4)

Získané výsledky a jejich statistické zpracování je uvedeno v následujících tabulkách:

Tabulka 5. Průměry a směrodatné odchylky sledovaných dimenzí testu IHAVEZ

Dimenze	Suicidanti		Nonsuicidanti	
	průměr	směr. odch.	průměr	směr. odch.
S-6	6,25	2,25	4,45	1,07
R-6	6,60	2,17	4,40	1,45
I-6	3,35	2,00	4,80	1,16
P-1	3,15	1,82	4,75	1,17
P-2	2,90	1,33	4,35	1,68
P-3	3,95	2,08	5,30	1,28
P-4	7,65	1,79	6,40	0,96

Tabulka 6. Srovnání rozdílů sledovaných dimenzí IHAVEZ mezi oběma skupinami

Dimenze	F-test	t-test	Statistická významnost
S-6	4,43	3,14	1 %
R-6	2,24	3,16	1 %
I-6	2,96	2,72	5 %
P-1	2,39	3,21	1 %
P-2	1,57	2,94	1 %
P-3	2,70	2,41	5 %
P-4	3,43	2,66	5 %

Výsledky uvedené v tabulce č. 6 lze popsat takto:

suicidanti mají vyšší hladinu optimální stimulace ve smyslu pohybového neklidu, autostimulace, smyslové imprese, dynamičnosti interakce s prostředím a sociální desinhibice, mají větší tendenci k riziku ve smyslu rizikového chování, hladiny anticipace, spoléhání na náhodu a sociální ex-
hibice. Proti nonsuicidantům řeší zátěžové situace méně integrovaně. Mají

menší stupeň důvěry v sebe sama, ve své síly a schopnosti, jsou méně adaptabilní ve smyslu sociální poddajnosti a přizpůsobivosti, jsou méně odpovědní, mají menší pocit zodpovědnosti vůči někomu nebo něčemu. Jejich interakce se zátěží má pasivně prožívající (femininní) charakter.

3. LEARY

Aplikací Learyho dotazníku jsme chtěli zjistit, zda existuje mezi zkoumanými skupinami suicidantů a nonsuicidantů rozdíl v interpersonálním chování. Srovnávali jsme skóry přirozené jednotlivým typům interpersonálního chování podle Learyho. Šetření bylo prováděno v rovině sebehodnocení a v rovině „ideálního já“.

V rovině sebehodnocení jsme zjistili statisticky významný rozdíl pouze v oktantu DE (agresivita, hostilita) a FG (rezervovanost, uzavřenost, nedůvěřivost), v nichž suicidanti dosahují vyšších hladin. Jiné podstatné difference nebyly shledány.

V rovině „ideálního já“, tedy ve výpovědích o tom, jakou by chtěla explorovaná osoba být, jsou ve všech dimenzích statisticky významné rozdíly mezi experimentální a kontrolní skupinou. Suicidanti touží více po

Tabulka 7. Průměry a směrodatné odchylky typů interpersonálního chování — sebehodnocení

Typ	Suicidanti		Nonsuicidanti	
	průměr	směr. odch.	průměr	směr. odch.
AP	2,65	1,95	3,70	1,30
BC	4,15	1,68	3,55	1,39
DE	4,40	1,65	2,90	1,41
FG	6,00	2,98	3,20	2,13
HI	5,00	1,89	3,90	1,84
JK	4,55	2,06	4,65	1,85
LM	4,96	2,20	5,80	2,58
NO	4,56	2,65	3,60	1,62

Tabulka 8. Srovnání typů interpersonálního chování u obou skupin — sebehodnocení

Typ	F-test	t-test	Statist. významnost
AP	2,23	1,94	
BC	1,45	1,19	
DE	1,37	3,00	1 %
FG	1,95	3,32	1 %
HI	1,06	1,81	
JK	1,23	0,15	
LM	1,37	1,09	
NO	2,66	1,47	

Tabulka 9. Průměry a směrodatné odchylky typů interpersonálního chování — ideál

Typ	Suicidanti		Nonsuicidanti	
	průměr	směr. odch.	průměr	směr. odch.
AP	4,95	2,08	3,10	1,37
BC	5,55	2,08	2,05	1,80
DE	4,40	1,88	1,95	1,35
FG	3,05	2,35	0,55	0,92
HI	3,05	1,68	1,25	1,13
JK	3,10	2,02	1,00	1,30
LM	5,75	2,23	3,90	2,34
NO	6,00	3,31	2,35	1,58

Tabulka 10. Srovnání typů interpersonálního chování u obou skupin — ideál

Typ	F-test	t-test	Statist. významnost
AP	2,30	3,32	1%
BC	1,33	5,53	1%
DE	1,91	4,60	1%
FG	6,54	4,30	1%
HI	2,21	3,85	1%
JK	2,40	3,80	1%
LM	1,10	2,49	5%
NO	4,35	4,32	1%

změně svého interpersonálního chování, nelze však jednoznačně říci, které z typů chování v rovině ideálu preferují. Jsou méně spokojeni sami se sebou než nonsuicidanti, u nichž je rozdíl mezi sebeposouzením a ideálem mnohem menší.

ZÁVĚRY

Výsledky všech použitých metod i řízeného rozhovoru nás vedou k závěru, že ve většině zkoumaných osobnostních charakteristik existují mezi skupinou suicidantů a nonsuicidantů rozdíly. Výrazným rysem mladistvých suicidantů je jejich zaměření na sebe sama. V interpersonálním chování jsou více agresivní a méně otevření vůči sociální interakci než kontrolní skupina. Nejsou spokojeni sami se sebou, projevují touhu být jinými. Ve srovnání se svým aktuálním sebehodnocením by chtěli být více dominantnější, méně závislí, projevují tendence k ještě většímu egocentrismu a k nižší responsibilitě. Typ jejich interpersonálního chování souvisí se sníženou adaptabilitou a z toho vyplývajícími interpersonálními konflikty se sociálním prostředím. Suicidanti si přejí, aby společnost hledala cestu k nim, než aby se sami snažili o přizpůsobení. Mají na mysli především uspokojení svých vlastních potřeb a zájmů. Na rozdíl od

kontrolní skupiny mají suicidanti menší pocit zodpovědnosti vůči někomu nebo něčemu, včetně sebe samých. Suicidanti preferují hodnoty abstraktnější, nenacházejí uspokojení v reálném světě a mají větší tendenci k úniku do snění a fantazie pomocí „světa krásy“. Nejvyšší hodnotou je pro ně „svoboda“ a „být nezávislý“, protože vycházejí především ze svého ego-centrismu.

Suicidanti mají vyšší nároky na dosažení optimální hladiny stimulace, zvýšenou tendenci k rizikovému chování, nižší sebedůvěru a zátěžové situace řeší méně integrovaně. Hůře se orientují v emočně vypjatých situacích, které pasivně prožívají a nesnaží se o jejich konstruktivní řešení.

LITERATURA

- Černá, V.: Suicidální chování mladistvých. Dipl. práce FF UJEP, Brno 1979.
- Černý, J.: K některým otázkám suicidálního jednání mládeže. Sborník Symposia o duševním zdraví mládeže. Brno 1971.
- Černý, L.: Sebevražednost dětí a mladistvých. Avicenum, Praha 1970.
- Dostálová-Matoušková, B.: Srovnání osobnostních vlastností demonstrativních a nedemonstrativních suicidantů. Dipl. práce FF UJEP, Brno 1972.
- Haas, L., Wünschová, B., Chodurová, A.: Psychologické pojetí sebevraždy a delikvence. Čs. psychiat., 60, 1964, 375—382.
- Janota O.: Poznámky k vymezení pojmu sebevražedného pokusu. Čs. psychiat., 64, 1968, 137—138.
- Konečný, R., Kocourková, J.: K problematice osobnosti mladistvých, pokusivších se o sebevraždu. In: Problémy psychického vývoje osobnosti. Academia, Praha 1978.
- Martonová, F.: K otázce vymezení pojmu suicidální pokus. Čs. psychiat., 63, 1967, 355—359.
- Richterová, L. a kol.: Psychopatologie. SPN, Praha 1967.
- Růžička, L.: Sebevražednost v Československu z hlediska demografického a sociologického. Academia, Praha 1968.
- Stengel, E.: Suicide and Attempted Suicide. Penguin Books, Harmondsworth 1969.
- Viewegh, J.: Hodnotově motivační koncepce sebevraždy. In: Problémy psychického vývoje osobnosti. Academia, Praha 1978.

ХАРАКТЕРИСТИКИ ЛИЧНОСТИ НЕСОВЕРШЕННОЛЕТНИХ САМОУБИЙЦЕВ

Двадцать несовершеннолетних самоубийц мужского пола было обследовано в течение госпитализации, следующие после попытки самоубийства. После вводного управляемого разговора мы устанавливали различия в иерархии ценностей между группой самоубийц (= несовершеннолетних со склонностью к самоубийствам) и контрольной группой здоровых юношей, дальше выносимость к психической нагрузке и преобладающие типы интерперсонального поведения.

Иерархию ценностей мы изучали посредством теста Рокеаха. Самоубийцы предпочитают ценности, ориентированные на их индивидуум, как напр. независимость, волнующую жизнь, счастье, и отвергают, в отличие от контрольной группы, зажиточную жизнь, общественные признания и т. п. Они менее соответствующие, более оторваны от реальной жизни. Самоубийцы проявляют себя в социальном контакте более враждебно и более необщительно, чем здоровые лица. Они недовольны сами собой

и у них тенденция к большему изменению в интерперсональном поведении, чем у контрольной группы.

Тест выносливости к психической нагрузке ИГАВЕЗ принес результаты, свидетельствующие о том, что самоубийцы имеют требования на достижение оптимального уровня стимуляции выше, в большей мере рискуют, к ситуациям нагрузки подходят менее интегрированно, они мало уверены всебе, мало ответственны и менее способны адаптации. Обстановки нагрузки переживают пассивно и не стремятся их решать конструктивно.

SOME PERSONALITY CHARACTERISTICS OF ADOLESCENT SUICIDES

Twenty adolescent male suicides have been examined during their hospitalization following the attempted suicide. After the introducing interview we investigated the differences of the value hierarchy between the group of suicides and the control group of healthy boys. Then we studied the resistance to the stress and the main types of the interpersonal behaviour.

The value hierarchy was investigated by Rokeach test. Suicides prefer the self-directed values, as for example, independence, exciting life, happiness, and they reject prosperous life, social recognition etc., contrary to the control group. They are less conform and less realistic. In the social contact the suicides seem to be more hostile and reserved than healthy individuals. They are not satisfied with themselves tending to bigger changes of the interpersonal behaviour as compared with the control group.

IHAVEZ, the test of the resistance to the stress has brought results proving that the suicides are more demanding for reaching the optimal level of stimulation. They tend more to the risky behaviour and handle the stress situations with less integration being less self-assured, less responsible and less adaptable. They experience the stress situation in a passive manner without trying to find the constructive solution.